C/2024/6344

7.11.2024

P9_TA(2024)0080

Ďalšie represie proti demokratickým silám vo Venezuele: útoky na prezidentskú kandidátku Mariu Corinu Machadovú

Uznesenie Európskeho parlamentu z 8. februára 2024 o ďalších represiách voči demokratickým silám vo Venezuele: útoky na prezidentskú kandidátku Maríu Corinu Machadovú (2024/2549(RSP))

(C/2024/6344)

Európsky parlament,

— so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Venezuele,

— so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv a na ďalšie zmluvy a nástroje Organizácie Spojených národov týkajúce sa ľudských práv,

— so zreteľom na Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach,

— so zreteľom na vyhlásenie hovorcu vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 29. januára 2024,

— so zreteľom na vyhlásenie generálneho sekretariátu Organizácie amerických štátov z 28. januára 2024 o nedávnych udalostiach vo Venezuele,

— so zreteľom na čiastočnú dohodu o podpore politických práv a volebných záruk pre všetkých (Dohoda z Barbadosu), ktorú v októbri 2023 podpísala Madurova vláda a venezuelská opozičná aliancia Jednotná platforma,

— so zreteľom na prvú správu nezávislej medzinárodnej vyšetrovacej misie OSN pre Venezuelskú bolívarovskú republiku, uverejnenú 16. septembra 2020,

— so zreteľom na ústavu Venezuely,

— so zreteľom na záverečnú správu volebnej pozorovateľskej misie EÚ (EOM) vo Venezuele z 22. februára 2022 s názvom Regionálne a komunálne voľby 21. novembra 2021 a vyhlásenie predsedu volebnej pozorovateľskej delegácie Európskeho parlamentu Jordiho Cañasa z 23. novembra 2021 o regionálnych a miestnych voľbách vo Venezuele v roku 2021,

— so zreteľom na článok 132 ods. 2 a ods. 4 rokovacieho poriadku,

A. keďže voľby vo Venezuele v roku 2024 by mohli znamenať koniec skorumpovanej autokracie a návrat k demokracii, ak budú dodržané všetky body Dohody z Barbadosu; keďže vo Venezuele sú naďalej porušované občianske a politické práva, čo už roky vyvoláva nestabilitu a násilie; keďže krajinu už muselo opustiť viac ako osem miliónov ľudí;

B. keďže dochádza k systematickému obmedzovaniu verejných informácií, slobody presvedčenia a prejavu a práva na pokojné zhromažďovanie, zvlášť ak ide o odporcov režimu, odborárov, obhajcov ľudských práv a ľudí z najzraniteľnejších skupín spoločnosti;

C. keďže 17. októbra 2023 podpísal vo Venezuele Madurov režim s opozičným združením Jednotná platforma dve dohody, známe ako dohody z Barbadosu, ktoré sa týkali otázok, ako sú presadzovanie politických práv a volebných záruk pre všetkých a prepustenie politických väzňov; keďže táto dohoda sa týkala dôležitých tém, ako je napríklad umožnenie účasti medzinárodných pozorovateľov na volebnom procese; keďže dohoda bola podpísaná ako prvý krok k zabezpečeniu slobodných a spravodlivých volieb vo Venezuele;

D. keďže María Corina Machado sa 22. októbra 2023 stala prezidentskou kandidátkou demokratickej opozície voči režimu, keďže v primárkach získala 92,35 % hlasov;

E. keďže María Corina Machado, členovia jej volebného tímu vrátane Juana Freitesa, Luisa Camacara a Guillerma Lópeza, ktorí boli nezákonne zadržaní a odvtedy sa považujú za nezvestných, ako aj organizácie občianskej spoločnosti, mimovládne organizácie a ďalší politickí aktéri v demokratickej opozícii voči režimu boli niekoľko mesiacov terčom nezákonných a politicky motivovaných pokusov o ich diskvalifikáciu na výkon verejnej funkcie; keďže k terčom týchto pokusov patrí aj Henrique Capriles, ktorý v minulosti dvakrát kandidoval na prezidenta a ktorého diskvalifikácia bola potvrdená v rovnakom vyhlásení z 26. januára 2024;

F. keďže procesu rehabilitácie Maríe Coriny Machadovej chýbali základné aspekty, pretože jej nebola doručená ani kópia obvinení voči nej, ani nedostala príležitosť reagovať na vznesené obvinenia; keďže Najvyšší súd, ktorý slúži režimu, uverejnil na svojej webovej stránke zhrnutie svojho rozhodnutia, ktoré nemá žiadny právny základ; keďže vo venezuelskej ústave sa stanovuje, že administratívne rozhodnutia nemôžu obmedzovať politické práva jednotlivcov, ani im nemôžu brániť vykonávať verejnú funkciu; keďže Najvyšší súd, ktorý slúži režimu, preto nemohol vyniesť v tejto veci rozsudok, ktorý by bol v súlade s ústavou;

G. keďže 6. decembra 2023 bol Roberto Abdul, člen komisie, ktorá plánovala primárky opozície voči režimu, zatknutý za údajnú vlastizradu; keďže zároveň boli vydané zatykače aj na členov strany Vente Venezuela Henryho Alviareza, Claudiu Macerovú a Pedra Urruchurta za údajné trestné činy vrátane vlastizrady, sprisahania a prania špinavých peňazí;

H. keďže tieto svojvoľné rozhodnutia sú v rozpore so záväzkom zástancov režimu Nicolása Madura usporiadať v roku 2024 vo Venezuele slobodné prezidentské voľby, ako aj v rozpore s odporúčaniami volebnej pozorovateľskej misie EÚ; keďže pretrvávajúca nezákonná diskvalifikácia opozičných volebných kandidátov správnymi orgánmi vážne obmedzuje právo Venezuelčanov vybrať si svojich zástupcov;

I. keďže Parlament už vo svojom uznesení z 13. júla 2023 o zákazoch politickej činnosti vo Venezuele ([1]) dôrazne odsúdil zákazy politickej činnosti kandidátov uložené venezuelským režimom; keďže v uvedenom uznesení Parlament osobitne odsúdil svojvoľný a protiústavný 15-ročný zákaz politickej činnosti Maríe Coriny Machadovej a ďalších významných politických predstaviteľov a vyjadril poľutovanie nad tým, že odporúčania poslednej volebnej pozorovateľskej misie EÚ boli úplne odignorované;

J. keďže Madurov režim odmietol hlavnej pozorovateľke volebnej pozorovateľskej misie EÚ vstup do Venezuely, kde mala predložiť záverečnú správu o regionálnych a komunálnych voľbách, ktoré sa konali v roku 2021, pretože táto misia EÚ bola už predtým vyhostená z krajiny;

K. keďže režim vydal 22. januára rozhodnutím generálneho prokurátora štrnásť zatykačov za vykonštruované obvinenia na viacero osôb vrátane obhajkyne ľudských práv Tamary Sujúovej, novinárky Sebastiany Barráezovej, bývalého primátora Caracasu Antonia Ledezmu, politického lídra Leopolda Lópeza, bývalého dočasného prezidenta Venezuely Juana Guaidóa a bývalého starostu Davida Smolanského za vlastizradu, vraždu významnej politickej osoby a za obyčajné uplatnenie si slobody vyjadriť nesúhlas s režimom;

L. keďže venezuelský parlament, ktorý je pod kontrolou Madurovho režimu, pripravuje nový zákon o financovaní a činnosti mimovládnych organizácií s cieľom obmedziť schopnosť zástupcov občianskej spoločnosti organizovať sa a brániť svoje práva;

M. keďže 31. januára podporil Maduro výzvu Národného zhromaždenia kontrolovaného režimom, aby sa počnúc 5. februárom a v dialógu s rôznymi sektormi vypracoval návrh harmonogramu prezidentských volieb, ktoré by sa podľa očakávania mali konať v druhej polovici roka 2024, avšak presný dátum doposiaľ nebol stanovený;

N. keďže plán volieb uvedený v Dohode z Barbadosu je stále možnosť, ako vyriešiť dlhodobú politickú, hospodársku a humanitárnu krízu Venezuely a zorganizovať vo Venezuele slobodné a inkluzívne voľby, ktoré budú politickou súťažou; keďže prenasledovanie opozičných kandidátov režimom je vážnym porušením politických práv a volebných záruk podpísaných v Dohode z Barbadosu;

O. keďže režim vykonal zmeny aj v Národnej volebnej rade (CNE), aby bránil volebnému procesu a zamedzil akejkoľvek perspektíve návratu k demokracii; keďže v júni 2023 odstúpili traja hlavní funkcionári Národnej volebnej rady, čo viedlo k nútenej rezignácii aj dvoch zostávajúcich funkcionárov; keďže Národné zhromaždenie, ktoré slúži režimu, vymenovalo osobitnú komisiu zloženú zo zástupcov režimu, vrátane manželky Nicolása Madura, ktorá má z ľudí podporujúcich režim vybrať dvoch nových funkcionárov;

([1]) Prijaté texty, P9_TA(2023)0288.

1. dôrazne odsudzuje pokusy o vylúčenie prezidentskej kandidátky demokratickej opozície voči režimu Maríe Coriny Machadovej a ďalších osôb, ako je Henrique Capriles, z výkonu verejnej funkcie; pripomína, že proces jej rehabilitácie mal základné nedostatky, keďže jej nebol doručený dokument s obvineniami, ktoré boli voči nej vznesené, a nedostala ani príležitosť na tieto obvinenia reagovať;

2. dôrazne odsudzuje útoky voči členom volebného tímu Maríe Coriny Machadovej a ďalším zástupcom opozície a občianskej spoločnosti vrátane obhajcov ľudských práv a novinárov, ich údajné nedobrovoľné zmiznutie, vydanie zatykačov na tieto osoby, ako aj ich zatýkanie; dôrazne odsudzuje zasahovanie Madurovho režimu do priebehu volieb;

3. požaduje okamžité a bezpodmienečné prepustenie všetkých svojvoľne zatknutých politických a sociálnych lídrov vrátane troch členov volebného tímu prezidentskej kandidátky opozície voči režimu Maríe Coriny Machadovej, konkrétne Juana Freitesa, Luisa Camacara a Guillerma Lopeza;

4. opätovne zdôrazňuje, že počínanie Nicolása Madura a jeho zástupcov, vrátane prenasledovania členov demokratickej opozície voči režimu a pokusov zabrániť kandidátom súťažiť v tohtoročných prezidentských voľbách, sú jasným porušením dohôd z Barbadosu, ktoré podpísali zástupcovia vlády Nicolása Madura a Jednotnej platformy s cieľom usporiadať v roku 2024 vo Venezuele prezidentské voľby;

5. zdôrazňuje, že vyhlásenie Najvyššieho súdu, ktorý slúži režimu, je protiústavné a nezákonné, pretože vychádza zo svojvoľných a politicky motivovaných obvinení, a že uplatnený postup nebol v súlade so zákonom; domnieva sa preto, že rozhodnutie sudcov Najvyššieho súdu dosadených režimom nemá žiadne právne odôvodnenie a že María Corina Machado má naďalej právo kandidovať vo voľbách;

6. domnieva sa, že tieto kroky sú jasným pokusom o diktátorské politické prenasledovanie, ktoré porušuje občianske a politické práva venezuelského ľudu, a že tieto kroky, ktoré možno predvídať najmä vzhľadom na konanie režimu v minulosti, opäť ničia vyhliadky na usporiadanie slobodných a spravodlivých volieb;

7. uznáva úsilie opozície voči režimu zorganizovať primárne voľby ako demokratické riešenie pre Venezuelčanov doma aj v zahraničí; naliehavo vyzýva venezuelské orgány, aby poskytli podmienky na zabezpečenie férových, slobodných, inkluzívnych a transparentných volieb;

8. naliehavo vyzýva venezuelský režim, aby okamžite prestal prenasledovať víťazku primárnych volieb, t. j. plne legitímnu kandidátku opozície voči režimu Maríu Corinu Machadovú, ako aj ďalších opozičných politikov a aby začal vykonávať Dohodu z Barbadosu, okrem iného dodržiavaním zásad volebného plánu a bodu 1 dohody, v ktorom sa uvádza, že strany sú povinné „uznať a rešpektovať právo každého politického aktéra slobodne si vybrať svojho kandidáta v prezidentských voľbách“, čo by znamenalo, že líderka opozície voči režimu María Corina Machado môže v roku 2024 slobodne kandidovať v skutočne demokratických prezidentských voľbách umožňujúcich politickú súťaž;

9. pripomína ťažké sociálne, hospodárske a humanitárne podmienky, ktoré vo Venezuele pretrvávajú už roky a ktoré Venezuelčania znášajú už príliš dlho; čo najdôraznejšie odsudzuje zabíjanie, neustále represie, systematické mučenie a porušovanie ľudských, občianskych a politických práv venezuelských občanov a ochrancov ľudských práv; naliehavo vyzýva venezuelský režim, aby okamžite prestal s prenasledovaním, potláčaním a porušovaním občianskych práv svojich politických oponentov a obyvateľov krajiny a aby zrušil zatykače na politických oponentov a oslobodil politických väzňov;

10. odsudzuje prípady zneužívania právneho rámca na obmedzovanie obrany ľudských práv a slobody združovania a je mimoriadne znepokojený návrhom zákona o kontrole, regulovaní, fungovaní a financovaní mimovládnych a súvisiacich organizácií;

11. konštatuje, že je dôležité umožniť všetkým Venezuelčanom žijúcim tak vo Venezuele, ako aj v zahraničí, zúčastniť sa na voľbách, a to aktualizáciou stáleho zoznamu voličov a registra voličov v zahraničí, ako sa stanovuje v bode 3 ods. 2 písm. e) Dohody z Barbadosu;

12. dôrazne odsudzuje zasahovanie do vymenovania členov CNE a požaduje nezávislý postup nových nominácií do CNE;

13. plne podporuje vyšetrovanie Medzinárodného trestného súdu a nezávislej vyšetrovacej misie OSN v súvislosti s rozsiahlymi zločinmi a represiami venezuelského režimu a žiada EÚ, aby podporila súčasné vyšetrovanie podľa Rímskeho štatútu v súvislosti s údajnými zločinmi proti ľudskosti, aby tak bola voči príslušným osobám vyvodená zodpovednosť;

14. je naďalej pevne odhodlaný podporovať dialóg medzi stranami a volanie venezuelského ľudu po demokratickej budúcnosti; vyzýva EÚ, aby spolupracovala s medzinárodným spoločenstvom a všetkými mierovými demokratickými zainteresovanými stranami v celom politickom spektre Venezuely a aby využila všetky mechanizmy, ktoré má k dispozícii, a nabádala na návrat k zásadám uvedeným v Dohode z Barbadosu;

15. naliehavo vyzýva členské štáty, aby nerušili sankcie uvalené na Madurov režim; trvá na tom, že sankcie by sa mali sprísňovať, až kým nebude v súlade s Dohodou z Barbadosu prijatý jasný a trvalý záväzok dodržiavať základné demokratické štandardy, princípy právneho štátu a ľudské práva; vyzýva na prijatie ďalších cielených sankcií prostredníctvom globálneho sankčného režimu EÚ v oblasti ľudských práv (EU Magnitsky Act) voči sudcom najvyššieho súdu Venezuely, ktorí sa podieľajú na pokusoch zakázať Maríi Corine Machadovej výkon verejných funkcií, ako aj voči členom venezuelských bezpečnostných síl zapojených do systematického porušovania práv odporcov vlády;

16. vyzýva Európsku službu pre vonkajšiu činnosť, delegáciu EÚ vo Venezuele, členské štáty a medzinárodné spoločenstvo, aby aj naďalej monitorovali situáciu v krajine a zohrávali asertívnejšiu a viditeľnejšiu úlohu;

17. trvá na tom, že EÚ nesmie uvažovať o vyslaní volebnej pozorovateľskej misie do Venezuely, kým nebudú existovať jasné a dôveryhodné záruky, že sa bude v plnom rozsahu dodržiavať Dohoda z Barbadosu a volebný plán, kým nebudú rehabilitovaní opoziční politici diskvalifikovaní z výkonu verejnej funkcie, kým María Corina Machado nebude môcť kandidovať vo voľbách a kým sa riadne nezrealizujú odporúčania volebnej pozorovateľskej misie EÚ z roku 2021;

18. upozorňuje, že voľby a volebné výsledky nebudú uznané, ak tieto podmienky nebudú splnené;

19. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, účastníkom samitu EÚ a Spoločenstva štátov Latinskej Ameriky a Karibiku, Euro-latinskoamerickému parlamentnému zhromaždeniu, Organizácii amerických štátov, generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov a orgánom venezuelského režimu.